

Bror Daniel Åhman.

N.º 19.

ULADISLAUS IV.

DEI GRATIA

REX POLONIÆ, MAGNUS DUX LITUANIÆ, RUSSIÆ, PRUSSIÆ, SAMOGITIÆ, MASOVIÆ, LIVONIÆ,

Sievierien Smolenscen Czernikovien

Nec non

SUECORUM, GOTHORUM, VANDALORUMQ; HÆREDITARIUS

REX.

Universis & singulis Regni Nostri, & M. D. Lithuaniæ & Provinciarium eis adnexarum Incolis ab Ecclesiâ Catholicâ Romanâ Dissidentibus gratiam Nostram &c. 12

Illuſtres, Magnifici, Generoſi, Nobiles, Spectabiles & Eruditi Viri, Sincerè Fideliter Nobis Dilecti.

Imis vacuum à cura rerum humanarum & plus quam ſecurum ſui eſſe oporteat, qui Magnum hunc mundi circum habens ſub oculis, in quo nationum vires & odia funeſtum à tot luſtris certamen agunt, jamque in extremâ pæne arenâ conflictantur, non ſtupeat, non quærat, quo merito, quovè præmio, tantum irarum conceptum, & fuſum ſanguinis, & tantùm opum exhauſtum eſt? Vacillant revulſi Europæ cardines, & ægrè criminum pænarumq; ſuſtinent pondus, colliduntur inter ſe Regna, & fatales ictus ingeminant, ardent Provinciæ, fumant campi, proſtrata & exangvia civitatum jacent cadavera, ſuperſteſq; & cladis ſuæ artifex Orbis miratur, aut extra ſe quidquam eſſe, pro quo depugnet, aut intra ſe, quod nondum tantâ cæde poſſit conficere. Magnis certè malis ingentes ſubeſſe cauſas neceſſe eſt, quarum alta origo, non tantùm in veritate temporum, ſed in judicantium etiam manet affectu. Nos autem ita judicamus, jure meritò illos pulſari, & bellorum tumultu illos

concuti, laxataq; velut compage turbam calamitatum admittere, qui præsidium & condimentum vitæ, felicitatisq; nutricem, Pacem & Vnitatem neglexerunt, ut non propriam tantum criminum expient labem, sed illorum quoque pœnas luant, in quorum erroris, si non conscientiam, certè hæreditatem successerunt. Quam primùm igitur, fatis per libera utriusquè gentis suffragia, ita volentibus, Amplissimi hujus Regni Sceptra suscepimus, dignissimam Majestate Nostrâ & spe populorum curam cogitationemquè duximus, ut Pacis fructibus, subditorum Nostrorum desideria reficeremus. Eo nimirum fine, arduis periculis caput obiecimus, ornamentisquè Patriæ sudorem nostrum impendimus, & postquam, (conatus Nostros Divinâ promovente clementiâ) armorum Nostrorum justitia, latè Septentrionem perdomuit, ab Oriente Thracem repulit, Occidentiquè Nostro hostile exemit frenum, tandem non vulgaribus donis, pacem persuasimus, ut novo ad Nos fædere concederet, leni otio & artibus nos demulceret suis, lustraq; pœnè integra Nostris Penatibus daret. Itaquè, quod nemini insultantes, sed Divinum in Nos beneficium claris laudibus extollentes, dicimus, Nobis, vobisq; luctuosum agonem gentium, licet adhuc impunè spectare,

& studia dare negareque certantibus, quasique minùs de Divina justitia meriti simus, inter procellarum fluctus, & natantia vota vicinorum, Pacis portum occupare. Quare cùm istam horizontis Poloni malaciam, propitij Numinis munere gentis Nostræ serenare fortunam, certò apud nos statueremus, à temporalis Pacis dulcedine, & ad eam, quam Divinus spirat Amor, Pacem animorum internam, quâ Summi Dei gloria, animarum salus, Christianiquè Nominis decus continetur, cogitationem convertimus, parum nos ejus quo fruimur beneficij, gratos forè arbitrati, nisi quantum Nostræ vires, & pius voti candor permittit, cælo pacem redderemus, quod terras Nostras opimis illius fructibus fæcundavit. Malè enim creditur, diuturna vitæ commoda & tranquillitatem illis inservire, qui ista non muniant præsidio intestinæ securitatis, & res miraculo proxima est, ijs, qui discordes ad cœlum preces porrigunt, concordia fortunæ oracula respondere. Iam universo notum est, & omni clarius arcanum documento, cruenta Christianitatis odia, quibus finem tutumve remedium humana prudentia excogitare nequit, non ex alio uberiùs fonte promanare, & incrementa in dies sumere, quam ex Religionis dissensu, dum quod author Concordiæ Deus, pro

ſanctiſſimo atque tenerrimo vinculo, animis mortalium dederat, id Pater diſcordiæ, Satan, in exquiſitum, injuriæ, odij, & ſuſpicionis abuſum convertit. Etſi enim multæ olim inter vicinos ultrò citroquè bellorum cauſæ extiterint, illæ tamen plerumquè breves, aut poſt longiorem luctam honeſtis terminatæ conditionibus: iſta ſola ex omnibus cauſſa eſt, à quâ nunquā recedit timor, cui nunquam ſuccedit fides, cui nullum par lucrū, cui nulla digna commutatio, cui ſumma omnia ſubmittunt caput, dum diffidenti quiſq; metu rem delicatiſſimam tuetur, cui belli pericula, quàm Pacis conſilia judicat eſſe tutiora. Quod fatale infortuniū ut ex animis Noſtrorum Regnicolarum, Provinciarumq; Regno huic unitarum, aliquando pellatur, utq; ſententiæ hucusq; diſcordes, & diſparia doctrinarum principia, in mutuam fidem & unionem ſenſus ſuaviter redigantur, Nos, quibus populorum Divinâ diſpoſitione nobis creditorum, omni ſui parte conſtans integritas inprimis cordi eſſe debet; cùm in Novembri proximè lapſo, Synodi Provincialis Varſaviæ celebrandæ tempus appeteret, animorumque non armorum bellum ſciremus eſſe componendum, Pacis hoc reſumendæ miniſterium Reverendiſſimis Dominis Epiſcopis, quibus Eccleſiæ gubernandæ munus,

 Spi-

Spiritus Sanctus credidit, eo qui Regem Catholicum & populi sui felicitatem unicè amantem decet affectu & fide per Legatos Nostros exponi fecimus, paratamquè in animis eorum, sancti desiderij reperimus segetem, utpote quibus inter pastoralis solicitudinis capita, istud non occurrit primum, sed recurrit perpetuum, ut & quæ à Patribus in depositi fidem acceperunt, integra servent, & quæ temporum horum statum concernunt, nobis decora & commoda, & planiora posteris, cultioraquè transmittant. Id exoptatur à Nobis, id agitur, ut dissectum dissonis opinionibus mysticum Christi corpus, unitati pristinæ restituatur, sævaque Religionum dissidia, quæ vicinum undiquaque comburunt orbem, fraternæ charitatis dulci remedio, & quæ ad istam animos disponere possunt, mediis, placidè sopiantur. Quamvis autem nihil propè intentatum hucusquè sit, quod non isti fini, anxia de filiorum salute, & votorum pœnè lassa, Ecclesia adhibuerit, & advocatis infelicis discordiæ, superflua videri possit, pietas hujus reconciliationis, indefessus tamen & altioris spei potens genius, Polonæ, sed multò magis Christianæ charitatis, Nobis istam svasit fiduciam, ut dubitare Nobis non liceret, quin corrigere possit infinita Dei bonitas, quod aliquando

do finienda inimici corrupit iniquitas. Eadem enim Nobis origo ſeminis eſt, cujus memoriam hucuſque in Chriſtiani nominis Sacramento conſervamus, una nos peperit olim Mater Eccleſia, Chriſti fæcunda ſanguine, unâ nos legis & inſtituti mente, tot ſeculorum rexit authoris, ſed diverſæ educationis inſtituto, & ejus, qui à principio fratrum accuſator fuit, artibus effectum eſt, ut in diverſa abirent, & nomen Diſcordiæ darent, quos in Concordiæ ſubſidium primitivus Amor genuerat. Magnum cœli terræq́; detrimentum, Noſtro pariter veſtroquè dolore, & Chriſti Summi Paſtoris Ovium, miſeratione digniſſimum. Id Nos, quantum in nobis eſt ſarcire, id novâ antiqui fæderis redintegratione reparare cupimus, Divinumquè imploramus auxilium, quod aurâ ſpei benignæ vela noſtræ cogitationis impellit. Verumenimverò, cùm tot eruditiſſimarum ſcriptionum, concionum, privatorumquè alloquiorum, anguſtum admodum, & imparem labori fructum hactenus experti ſimus, morbus autem opinionum, in univerſum corpus longè ſparſus ſit, & particulari remedio nequeat perſanari, tale Nobis, niſi actum vellemus agere, illud quærendum fuit, quod in omnes Regni Noſtri Provincias Populoſquè, vim ſalutis queat diffundere.

Nihil

Nihil autem insignius natura, ad celebrandum animorum commercium dedit mortalibus, quam sermonis munus, si ora oribus, vocesquè conferant vocibus, & si verba desint, tacita frontis oculorumquè lectione, veritatem affectuum, & sensuum fidem explorent. Cùm genus humanum æternus Filius Patri reconciliaturus esset, Verbum ad Nos in Carne venit: unde nos magna & fausta ducit exempli auctoritas, ut cùm inter Nostros & vestros de reconciliatione sententiarum & pace animorum, agendum sit, colloquium inter vos amicum & fraternum instituatis. Cui negotio, ut quàm brevissimis spatiis ad expetitum finem decurrat, ex consensu Sacræ Synodi Varsaviensis R. R. D. D. Episcopi, è medio sui R. D. Georgium Tyszkiewicz Episcopum Samogitiæ deputarunt, eumquè congressus istius à parte suâ Directorem constituerunt, delectis insuper duodecim viris doctis, rerum harum peritis, piis & moderatis, laborisquè patientibus, qui ad 10. Octob: Styli Gregoriani anni hujus, Torunium in Prussiam Regalem (quod conventui huic celebrando commodissimum judicavimus) congregati, Sin: & Fid. Vestras, numero, suffragiis & omni pares apparatu opperientur. Adjungemus eisdem, pro consilii Nostri sententiâ, Vi-

 ros

ros ex Senatorio Ordine, ritus utriusquè, præcipuæ in Regno Nostro authoritatis, qui actionum testes sint, omni exceptione majores, idq; agant & observent, ut placidis affectibus, & decenti morum modestiâ, sine aculeis, acrimoniâ, & irritamentis ab utrinque agatur. De reliquarum autem numero personarum, quos laboriosa hæc functio, pro subsidio, aut supplemento requirit, dequè comitatu, salvo conductu, de immunitate Provinciarum & Privilegiorum, cæterisque modis tuendæ publicæ privatæque securitatis, peculiare rescriptum ex Cancellariâ Nostrâ, Sin: & Fid: Vestris opportunè promulgari jubebimus. Prodit ergo jam ad vos, Filii, Mater Ecclesia, multis onusta seculis, atrocibus vexata injuriis, innumeris saucia vulneribus. Secula superat vivacitas, injurias condonat charitas, vulnera sanat patientia. Solum dolorem ars nulla lenire potest, dum diminutâ prole, alterius lateris orbitatem mærens ostentat. Observat anxia ventos, frequentat littus, expectat redeuntes in patriam, à longâ peregrinatione filios, passisque obvia manibus, jam in prospectu cunctantes, ad lumina, ad oscula, ad Pacis hæreditatem, toto vobis interceptam seculo, vocat. Eadem votorum Nostrorum summa est, quæ charitatis ad vos

oratio

oratio, quam Nos ardentibus & ſinceris provehimus ad vos ſuſpiriis, quibus utinam aliquando pectora veſtra incaleſcant. Iam ſupra ſeculum aliquid CHRISTO debetur. Et ne forte, tam illi, quorum maximè intereſt, quàm Nos, à quorum publicæ curæ autoritate nequeunt ſeparari, dum ſeculorum agentur rationes, in debiti iſtius accuſationem veniamus, ecce & illi, Paſtorale faſtigium ad libertatis æquilibrium, quantum illis licet & Vobis expedit demittunt, Pandunt vobis ſinum in patientiâ probatæ Charitatis, portas vobis & parietes reſerant, quos capaces plurium, majores Noſtri erexerunt, Vos, ſi patimini nomen, ut filios, aut ſi fratres appellari mavultis, ut fratres, ad ſalutaris & honorificæ reconciliationis conſilia invitant; & Nos Regiam Noſtram dignitatem, cùm manſvetudine Paternâ permiſcentes, Sin: & Fid: Veſtris ut Subditis Noſtris dilectis, fructum & ornamenta publicæ Pacis, & quicquid Nos habemus carum, & ſi quid vos cenſetis ſpecioſum, Regiâ manu offerimus. Denique promittimus verbo Regio, & proteſtamur coram Deo Nos in propoſiti operis inſtituto, nihil magis intendere, nil conari, promovereq́ue, quam ut Chriſtus Regum Rex in Pace imperet, qui nos in exoptatæ Pacis poſſeſſione colloca-

locavit; ut profligatâ omni dissensionum materiâ, animisq; novo Amoris incremento fideliter sociatis, una fide colatur, unoque ore laudetur DEUS, ut Vos in inclyto hoc Nostro Regno, tam numerosis consiti Provinciis, unius Regis imperio, unius legis præscripto, uno Reipublicæ Corpore, unius fructu libertatis, tam multiplici carissimorum pignorum necessitudine devincti, non amplius piis majorum vestrorum iniqui manibus, vobis autem per omnia pares & æqui, perpetuâ florentes felicitate vigeatis. Interim Sinceritates, & Fidelitates Vestras benè valere cupimus. Datum Vilnæ, 20. Martij Anno Salutis 1644.

Vladislaus Rex.

I M MUNCK